

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ

О.М. Соляник, к.е.н.

Сумський державний університет

У статті розкрито сутність, роль та завдання державної служби. Автором охарактеризовано наслідки реформування державної служби на сучасному етапі. Виділено проблеми, що потребують подальшого доопрацювання.

Державна служба - професійна діяльність державних службовців з підготовки пропозицій щодо формування державної політики, забезпечення її реалізації та надання адміністративних послуг [1].

Роль державної служби особлива, вона є органічною складовою держави оскільки «інститут державної служби продовжує і завершує організаційне оформлення державного механізму, а найголовніше - робить цей механізм здатним практично вирішувати будь-які питання галузі державного управління» [2, с 144].

Державна служба здійснює реалізацію завдань та виконання функцій державних органів та органів місцевого самоврядування щодо: підготовки пропозицій стосовно формування державної політики у відповідній сфері; розроблення, експертизи та/або редагування проектів нормативно-правових актів; надання адміністративних послуг; здійснення державного нагляду (контролю); управління державним майном або майном, що належить Автономній Республіці Крим, державними корпоративними правами [1].

Важливість державної служби у перехідний період пояснюється тим, що саме державні службовці складають основну частину суб'єктів сучасних змін і відіграють важливу роль як стабілізатори цього процесу.

Оцінка України за місцем яке вона посідає у відомих світових рейтингах свідчить про необхідність комплексного реформування державної служби з метою забезпечення високого рівня якості життя громадян та конкурентоздатності країни в умовах глобальної економіки.

Так згідно доповіді 2011 року неурядової організації Transparency International щодо стану корупції у 183 країнах світу, Україна знаходиться на 152-місці. Це значно гірше показників 2010 р. (134 місце) та 2007 р. (118 місце).

На п'ять пунктів, порівняно з 2010 роком, погіршилися позиції України за рейтингом Quality of Life Index, що визначає країни найбільш сприятливі для проживання - 73 місце.

За рівнем економічної свободи Україна знаходиться на 164 місці з 183 країн світу.

Згідно з інформацією, наданою аналітиками Всесвітнього банку, по простоті оплати податків Україні належить 181-е місце з 183 країн.

Тож на сучасному етапі все більшої актуальності набувають дослідження теоретичних та практичних аспектів формування відповідної державної політики, застосування нових інструментів управління людськими ресурсами та сприяння суспільному визнанню державної служби відповідно до європейських принципів і кращих світових практик.

На сьогоднішній день в Україні здійснено ряд важливих кроків в даному напрямку, а саме: реформування Центру сприяння інституційному розвитку державної служби, реорганізація Головного управління державної служби України шляхом утворення Національного агентства України з питань державної служби введення в дію законів про «Про центральні органи виконавчої влади, та «Про державну службу» .

Постановою Кабінету Міністрів України від 4 червня 2008 року №528 "Питання Центру сприяння інституційному розвитку державної служби" Центр сприяння інституційному розвитку державної служби перейменовано у Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, розширено його повноваження. Метою цих змін є посилення інституційних реформ у державному секторі, насамперед адміністративної, реформи державної служби, реформи управління персоналом у державному секторі через адаптацію інституту державної служби в Україні до стандартів Європейського Союзу.

Новими акцентами у діяльності Центру є участь у реформуванні публічної адміністрації, наближення її до стандартів Європейського Союзу, удосконалення механізму використання в Україні інституціональних інструментів Європейського Союзу Twinning, TAIEХ і SIGMA, підвищення професійного рівня державних службовців, поліпшення роботи з інформування суспільства з питань європейської інтеграції, посилення якості та розширення спектру наукових досліджень і практичних розробок, спрямованих на удосконалення державної служби та державного управління [6].

Новим Законом України «Про державну службу» від 17 січня 2011 року передбачено зміну правового регулювання сфери державної служби в Україні. Згідно Закону державна служба має сприйматись як механізм забезпечення реалізації прав і свобод людини, колективних інтересів суспільства.

Принцип поділу політичних та адміністративних посад є ключовим для систем державної служби всіх без винятку розвинених країн [7]. Тож позитивним досягненням Закону стало відмежування більшості політичних посад (посад Президента, членів Уряду,

заступників міністрів, народних депутатів), від посад державної служби. Такий припис потенційно спрямований на посилення професійності і політичної неупередженості державної служби. Сприяти послабленню політичних впливів на державну службу повинно також запровадження окремої посади керівника державної служби в органі або його апараті як вищого державного службовця.

У новому Законі деталізовано регулювання таких аспектів державної служби як процедури конкурсного добору на посади; оформлення вступу, проходження, звільнення зі служби; випробування при призначенні; порядку переведення та відрядження службовців; організації службової діяльності та її оцінки; підвищення професійної кваліфікації; підстав і порядку припинення служби, притягнення службовців до відповідальності; порядку ведення особової справи службовців; порядку передачі службовцем справ і майна при звільненні зі служби тощо [8].

Незважаючи на сучасні досягнення, подальшого доопрацювання потребують питання захисту державних службовців від партійно-політичних впливів, побудови ефективної системи інституційного управління державною службою, підвищення рівня професійності та неупередженості державної служби в Україні. Значну увагу в даному контексті слід також приділити проблемам проведення оцінювання результатів службової діяльності держслужбовців, розробки посадових інструкцій та управління розвитком кар'єри а також питанням оплати праці та пенсійного забезпечення державних службовців.

Робота у вказаних напрямках сприятиме встановленню якісно нових, партнерських відносин між владою та суспільством, гуманізації управлінської діяльності на всіх рівнях державних структур, безперервному та якісному наданню громадянам суспільних послуг передбачених конституцією.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про державну службу» від 17.11.2011 № 4050-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/4050-17>
2. Колпаков В. К. Адміністративне право України : підручник / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 544 с.
3. Какие места занимает Украина в мировых рейтингах // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.20khvylyn.com/news/society/news_2375.html
4. Указ Президента України № 769/2011 « Питання управління державною службою в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/769/2011>
5. Закон України від 17 березня 2011 року N 3166-VI «Про центральні органи виконавчої влади [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/про%20центральні%20органи%20виконавчої%20влади>

6. Офіційний сайт Центру адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.center.gov.ua/pro-centr-adaptaciyi-derzhavnoyi-sluzhbi-do-standartiv-yevropeiskogo-soyuzu.html>
7. Указ Президента України від 15 квіт. 2005р. «Про концепцію адаптації інституту державної служби в Україні до стандартів Європейського союзу» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/278/2004>
8. Тимошук В., Курінний О. Новий Закон про державну службу: новели та проблеми / В. Тимошук., О. Курінний [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pravo.org.ua/index.php/2010-03-06-00-08-13/2010-03-06-00-25-15/482>
9. Тимошук В. Закон про держслужбу: ризики і наслідки / В. Тимошук //Дзеркало тижня. Україна. – 2011 - №12. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [ttp://dt.ua/POLITICS/zakon_pro_derzhsluzhbu_riziki_i_naslidki-78774.html](http://dt.ua/POLITICS/zakon_pro_derzhsluzhbu_riziki_i_naslidki-78774.html)